

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 306/06-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. septembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 64 Cb 64/2005, ako aj uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005 a jeho postupom v uvedenej veci, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júna 2006 doručená sťažnosť (z 12. júna 2006) obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., B. (v sťažnosti je uvedená adresa sídla jej odštepného závodu – S., spol. s r. o. OZ K.), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 64 Cb 64/2005, ako aj uznesením Krajského

súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005 a jeho postupom v predmetnej veci.

Z obsahu sťažnosti uvedenej obchodnej spoločnosti (ďalej len „sťažovateľka“) a k nej pripojených príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. 64 Cb 64/2005-72 z 21. júna 2005 zaviazal sťažovateľku zaplatiť obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o., B. (ďalej len „žalobkyňa“) sumu 978 688,80 Sk s 9,37 % úrokom z omeškania od 5. septembra 2004 do zaplatenia a nahradiť jej trovy konania vo výške 114 373,20 Sk, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Na základe vykonaného dokazovania považoval okresný súd za preukázané, že žalobkyňa na základe uzavretej zmluvy o dielo vykonala pre sťažovateľku dielo, v dôsledku čoho vznikla sťažovateľke povinnosť zaplatiť cenu diela vo výške určenej spôsobom dohodnutým medzi účastníkmi konania. Pretože sťažovateľka do dňa rozhodnutia svoju povinnosť nespĺnila, súd považoval žalobu žalobkyne na zaplatenie ceny diela vo výške 978 688,80 Sk za dôvodnú a vyhovel jej. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Rozsudok doručoval okresný súd sťažovateľke na adresu jej sídla, zapísanú v obchodnom registri (B.). Zásielka bola 25. júla 2005 vrátená poštou okresnému súdu s poznámkou, že adresát je neznámy. Sťažovateľka podala proti rozsudku 7. septembra 2005 odvolanie, ktoré však krajský súd uznesením sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005 odmietol ako podané oneskorene.

Sťažovateľka namietala, že krajský súd jej odvolanie nezákonne odmietol (pretože lehota na podanie odvolania začala plynúť až 8. augusta 2005, dorúčením prvostupňového rozsudku okresného súdu do sídla odštepného závodu sťažovateľky, ktorá bola okresnému súdu v konaní známa), v dôsledku čoho sa nepokračuje v konaní tak zo strany krajského súdu (ako súdu odvolacieho) ako ani zo strany okresného súdu (ktorý rozhodoval v uvedenej veci ako súd prvého stupňa), čím dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka podala 23. februára 2006 proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005 dovolanie.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd „... *zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici resp. Okresného súdu v Banskej Bystrici a nariadil, aby tento ďalej vo veci konal.*“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. K porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ktoré namietala v konaní pred ústavným súdom, malo dôjsť uznesením krajského súdu sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005, ktorým malo byť nezákonne odmietnuté jej odvolanie proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu č. k. 64 Cb 64/2005-72 z 21. júna 2005 v spore, v ktorom má sťažovateľka postavenie žalovanej strany. Následnou nečinnosťou krajského súdu a okresného súdu, ktoré považujú vec za právoplatne skončenú, dochádza k odopieraniu súdnej ochrany sťažovateľke. Táto nečinnosť je dôsledkom právnych účinkov napádaného uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie sťažovateľky odmietnuté pre oneskorenosť.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu (do základných práv alebo slobôd sťažovateľa). Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02, III. ÚS 254/04). Jednou zo zákonných podmienok pre jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

Sťažovateľkou napádané uznesenie krajského súdu sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005 nadobudlo právoplatnosť v období do 23. februára 2006, keď proti nemu (ako právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu) podala dovolanie.

Sťažovateľka však svoju sťažnosť z 12. júna 2006 podala na poštovú prepravu až 15. júna 2006, teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej lehoty dvoch mesiacov od okamihu, keď uznesenie krajského súdu sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005, ktorým malo byť nezákonne odmietnuté jej odvolanie proti prvostupňovému rozsudku

okresného súdu č. k. 64 Cb 64/2005-72 z 21. júna 2005 nadobudlo právoplatnosť. Vzhľadom na túto skutočnosť je preto sťažnosť sťažovateľky podaná oneskorene. Zmeškanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pritom nemožno odpustiť, tak ako to žiadala sťažovateľka vo svojej sťažnosti, keďže to platná právna úprava tohto konania neumožňuje (obdobne napr. III. ÚS 144/02).

Ústavný súd preto sťažnosť pri predbežnom prerokovaní z uvedeného dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

3. Nad rámec uvedeného dôvodu ústavný súd poznamenáva, že jeho právomoc vyplývajúca z čl. 127 ods. 1 ústavy je vo vzťahu k všeobecným súdom limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 236 ods. 1 OSP možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak (...) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom ...

Podľa ustálenej judikatúry všeobecných súdov vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť závadný procesný postup alebo nezákonné rozhodnutie súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie účastníka vždy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu alebo konanie, ktoré mu predchádzalo, trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f) OSP, t. j. ak účastníkovi bola postupom súdu odňatá možnosť pred súdom konať. O taký prípad ide, aj

keď odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu ako oneskorene podané, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky (napr. rozsudok najvyššieho súdu z 30. septembra 2004, sp. zn. 2 Cdo 108/2004, uznesenie najvyššieho súdu z 9. októbra 2003, sp. zn. 1 Cdo 66/03 alebo rozsudok najvyššieho súdu z 5. mája 1993, sp. zn. Sdo 3/93).

V zmysle judikatúry ústavného súdu patrí do obsahu základného práva na súdnu ochranu aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takých dôvodov je aj odňatie možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie tejto ochrany však neznamena len úspech v mimoriadnom opravnom konaní, ak každé také rozhodnutie odpovedá na obsah dovolania ústavne súladným spôsobom v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Ak sťažovateľ môže požiadať o súdnu ochranu v dovolacom konaní a odvolací súd vo veci riadneho opravného prostriedku použitého proti rozsudku súdu prvého stupňa odmietnutím odvolania odníme sťažovateľovi možnosť konať pred opravným súdom, ktorú mu garantuje čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy v spojení s § 204 ods. 1 OSP, takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu zakladá podľa názoru ústavného súdu dôvod na prístup k súdnej ochrane poskytovanej v mimoriadnom opravnom konaní pre zmatečnosť konania pred riadnym opravným súdom (napr. nález ústavného súdu sp. zn. III ÚS 287/05 zo 17. mája 2006).

Proti namietaným pochybeniam týkajúcim sa právnych záverov krajského súdu v napádanom uznesení sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005, ktorých dôsledkom je aj následná „nečinnosť“ krajského súdu a okresného súdu v právnej veci sťažovateľky, disponovala teda sťažovateľka dostupným a účinným právnym prostriedkom nápravy – dovolaním. Sťažovateľka ako účastníčka konania mohla tento opravný prostriedok proti

uznesení krajského soudu sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005 uplatnit' (v st'aznosti uvádza, že tak aj urobila), v dôsledku čoho je ochranu jej právam (vrátane práv tvoriacich vo svojom súhrne obsah základného práva na súdnu ochranu) oprávnený ale aj povinný poskytnúť najvyšší súd v dovolacom konaní.

Právomoc najvyššieho soudu preskúmať v danom prípade v rámci dovolacieho konania rozhodnutie krajského soudu sp. zn. 43 Cob 236/05 z 18. novembra 2005 (s možnosťou jeho zrušenia a vrátenia veci krajskému soudu na ďalšie konanie v prípade uznania opodstatnenosti argumentácie st'azovateľky ohľadne pochybenia krajského soudu pri posúdení včasnosti podania odvolania) vylučuje právomoc ústavného soudu vo vzťahu ku krajskému soudu, prípadne okresnému soudu v tejto veci.

Prijatiu st'aznosti na ďalšie konanie preto bráni aj nedostatok právomoci ústavného soudu na jej meritórne prerokovanie (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2006